

PROGRAMACIÓ DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA DE “IES PUIG DE SA FONT” DE SON SERVERA.

L'ensenyament de la religió i moral catòlica es presenta com una opció lliure per els alumnes i obligatòria per als centres.

Ho fa desenvolupant especialment la capacitat transcendent de l'alumne/a, facilitant-li una proposta de sentit últim per a la seva vida i il·luminant el fonament d'aquells valors comuns que fan possible una convivència lliure, pacífica i solidària.

Per assolir una formació integral i, per tant, una educació de qualitat, caldria que es desenvolupessin totes les capacitats inherents a l'ésser humà, entre les quals es troba constitutivament la capacitat transcendent. Aquesta capacitat bàsica de l'individu adquireix el seu autèntic compliment en la recerca del sentit últim de la vida. Arrelada en el més profund de l'ésser, l'alumne la va descobrint -tenint en compte els nivells d'aprenentatge propis de cada edat- en els símbols i signes del seu entorn, en el progrés i humanització del propi ser humà, en el llenguatge narratiu de la Bíblia, en els models cristians d'identificació i, en particular, en la persona de Jesucrist i la seva presència en la comunitat cristiana.

El currículum, és una síntesi bàsica i global del missatge cristià, adequada a l'edat de l'alumne, a les expressions culturals de l'entorn i a les demandes didàctiques del sistema educatiu.

S'enmarca en un context històric i social, inclou part del gran patrimoni cultural i artístic que brolla de la fe catòlica i d'altres confessions, i, possibilita l'anàlisi comparada dels continguts i línies bàsiques de les grans religions vigents.

L'ensenyament religiós catòlic es desenvolupa en aquestes grans dimensions:

-La dimensió cultural i històrica

-la dimensió humanitzadora

-la dimensió ètico-moral

-d'aprendre a aprendre. La matèria de Religió catòlica com a àrea de coneixement dins del procés d'ensenyament-aprenentatge que es du a terme en l'educació, contribueix al desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre, fomentant les capacitats d'aprenentatge: atenció, memòria, experiència..., l'impuls del treball en equip, la síntesi de la informació i opinió.

L'ensenyament religiós ajuda a ser protagonistes del propi aprenentatge, com a resposta a la voluntat de Déu que l'ésser humà col·labori activament i lliure amb el seu pla. Per això, aprendre a aprendre comporta a més a més d'una proposta consensuada de sentiments, valors i actituds, un marc de referència acceptat voluntàriament segons les seves conviccions, que ha de ser gresol en la recerca de la veritat i del bé.

En la contribució al desenvolupament personal de l'alumnat, la religió és generadora de valors i d'integració social, ja que l'home i la dona moderns podran obtenir una nova dimensió totalment ignorada per altres teories i escoles com les que s'orienten cap al positivisme i relativisme d'una manera excloent. La religió col·labora en aquesta competència lliurant a l'alumnat aquelles virtualitats necessàries per crear les disposicions i actituds que afavoreixen la inserció social. L'autonomia de l'individu cristià ve precisament afavorida per l'obertura a una visió del món i de la realitat, que possibilita una formació integral de l'alumnat superant visions parcials i determinants de la llibertat pròpia.

Així mateix, capacita l'alumnat per examinar situacions concretes de la vida i realitzar amb autonomia un judici crític i en conseqüència cristià.

Cal destacar d'aquesta opció religiosa catòlica dins l'àmbit escolar, el seu caràcter científic amb que, en la cultura universitària, s'aborden les ciències de la religió i la Teologia.

Les aportacions d'aquest ensenyament fan possible, com a oferta lliure, una manera de ser i de viure al món, de tal manera que els principis, valors i actituds que generen els elements bàsics del cristianisme ajuden l'alumne/a a situar-se lúcidament davant

de la tradició cultural i, a la vegada, a inserir-se críticament en la societat.

La Religió catòlica contribueix al desenvolupament de la competència en el coneixement i interacció amb el món físic a través de la Doctrina Social de l'Església, il·luminant les respostes i les solucions als problemes que sorgeixen en la interacció de l'ésser humà amb el medi físic i amb si mateix.

També contribueix a la valoració ètica de l'ús de la ciència i de la tecnologia.

Al seu torn recolza i dóna sentit a les habilitats i destreses relacionades amb l'ecologia que s'adquireixen des d'aquesta competència. El cristià entén la natura com a creació de Déu, i per això la valora, en té cura i la fomenta.

En l'Educació Secundària, l'opció catòlica té en compte les característiques psicològiques pròpies de l'adolescència. En aquesta edat l'alumne/a es planteja especialment l'actitud personal davant del fet religiós d'una forma més racional i entra en una fase d'interiorització que uneix un descobriment més gran d'ell/a mateix/a amb una capacitat creixent d'abstracció.

Conforme a les competències establertes en l'esmentat Acord internacional i reconegudes en la Disposició Addicional Segona de la Llei Orgànica d'Educació, 2/2006 de 3 de maig, correspon a la Conferència Episcopal Espanyola fixar el currículum de la matèria de Religió i Moral Catòlica.

Objectius

En finalitzar l'Educació Secundària Obligatoria es pretén que l'alumne/a sigui capaç de:

1. Conèixer i interpretar els diferents elements que conformen el fenomen religiós en la seva estructura i la seva expressió històrica, com a base de comprensió de les diferents religions.
2. Raonar les respostes que les grans religions donen a les preguntes de l'ésser humà sobre la concepció de l'home i el seu últim destí.
3. Conèixer la Bíblia, en el seu origen, estructura, finalitat i interpretació pertinent en relació amb la història i experiència religiosa d'Israel, i com a expressió de la revelació de Déu Pare als homes.
4. Conèixer els continguts del cristianisme que fonamenten la concepció de l'ésser humà creat per Déu i destinat a ser fill seu.
5. Identificar Jesucrist com a Fill de Déu, Salvador encarnat entre els homes, mitjançant el coneixement i l'anàlisi del seu missatge, la seva vida i la seva presència per l'Esperit Sant.
6. Analitzar i valorar el sentit i finalitat de l'Església al servei de la humanització i la salvació que Crist ofereix a l'ésser humà, i descobrir la seva aportació als processos més importants de la història.
7. Conèixer i valorar la resposta dels creients al missatge i esdeveniment cristià, que es realitza en l'Església.
8. Comprendre i distingir l'acció salvadora de Crist, i el caràcter de celebració de cada un dels sacraments.
9. Descobrir els fonaments racionals i revelats que justifiquen l'ensenyament moral de l'Església catòlica, i orienten la relació de l'home amb Déu, amb si mateix, amb els altres i amb el món.
10. Analitzar les exigències i compromisos dels cristians en la seva relació amb Déu, amb si mateix i amb els altres, relacionant-los amb altres opcions presents en la societat i en les grans religions.
11. Reconèixer i valorar les fites més importants de la fe cristiana en la història de l'Església, en les grans obres de cultura i en les seves festes, considerant també les aportacions d'

altres religions.

Primer curs

Continguts

1. El ser humà primitiu davant el medi, la mort i el més enllà. El sentit dels cultes funeraris i els ritus de sacrificis.
2. Els relats mítics sobre l'home i Déu en les religions ja desaparegudes: Mesopotàmia, Egipte, Grècia i Roma.
3. La multiplicat de déus en l'Hinduisme. El seu sentit sagrat de la vida i la presència de Déu.
4. Déu Pare creador, misericordiós i provident. Concepció cristiana de la vida. Ordenació de l'activitat humana vers el bé de la creació.
5. El ser humà creat per Déu. Unitat cos i esperit. L'home i la dona fills de Déu.
6. L'home trenca amb Déu pel pecat. La seva rectificació i perfeccionament en Crist. El dolor i la mort.
7. Déu es revela en Jesucrist. La salvació i la redempció de Jesucrist. La resurrecció i la vida eterna.
8. Sentit i significat d'alguns noms de Crist al Nou Testament: Fill de Déu, Messies, Senyor.
9. Regne de Déu i Església. Significat, realització i transcendència.
10. Les Benaurances, anunci joios de Déu i del seu Regne. Seguiment i identificació amb Jesucrist.
11. La vida com a projecte personal. La dignitat de la persona. La persona humana principal preocupació de l'Església. La moral de l'amor.
12. Sentit i finalitat bàsica de la sexualitat. Valor integrador de la sexualitat com a do de Déu. Respecte i valoració d'ambdós sexes.
13. El sagrament del Matrimoni i la seva moral. Responsabilitat educativa de la família. El divorci i la seva problemàtica.
14. La moralitat dels actes en el Cristianisme, i la seva relació amb la proposta moral del Budisme (sentit de la felicitat) i de l'Islam (valor moral de les obres).
15. La Mare de Déu, model del creient.

Segon curs

Continguts

1. El fenomen religiós i el seu llenguatge. La recerca de Déu i la seva expressió religiosa, històrica, cultural i social.
2. L'experiència religiosa com a realitat antropològica. El sentit de la transcendència. Les grans preguntes de l'home on s'arrela el fet religiós.
3. La plenitud de l'experiència religiosa: l'encontre de l'home amb Déu. El cristianisme i la revelació de Déu en els esdeveniments i paraules testimoniats a la Sagrada Escriptura.
4. El mal i el pecat. La ruptura de l'home amb Déu. El valor de les mediacions.
5. Jesucrist, Déu i home vertader, Mitjancer nostre.
6. Jesucrist revela a l'home el seu origen, la seva condició i el seu destí com a fill de Déu.
7. La confessió de fe en l'Encarnació, Mort i Resurrecció de Jesús en les primeres comunitats cristianes. La presència de Maria en el Misteri de Crist.
8. La presència viva de Déu en l'Església, sagrament universal de salvació. L'Església continua l'obra de Jesucrist, animada per l'Esperit Sant.
9. La fe i el seguiment. La santedat com a meta de tot cristià.
10. Manifestacions de la gràcia de Déu: origen, finalitat i sentit dels sagraments del Baptisme, la Reconciliació, l'Eucaristia i la Unció dels malalts. Relacions entre aquests sagraments i la vida humana.
11. La litúrgia com a expressió de la relació de Déu amb els homes i dels homes amb Ell. Origen i actualitat. El valor de l'oració.
12. Moral de les relacions de l'home i la dona amb Déu: 1r, 2n i 3r manaments.

13. Moral en relació amb la veritat i l'autenticitat personal. La seva presència en els mitjans de comunicació.

14. Compromís dels cristians en la construcció de la ciutat terrenal i valoració de les aportacions d'altres religions.

15. La civilització de l'amor: Déu promet un cel nou i una terra nova.

Tercer curs

Continguts

1. El projecte de Déu sobre l'ésser humà segons el Judaisme, el Cristianisme i l'Islam.

2. La revelació progressiva de Déu al poble d'Israel. El Judaisme.

3. Fonts de la revelació de Déu: Escripura, Tradició i Magisteri.

4. Elements bàsics d'interpretació de la Bíblia. Gèneres literaris. Els llibres de l'Antic Testament i del Nou Testament: divisió, descripció i autors.

5. Déu, misteri de comunió: la Trinitat. Fonamentació bíblica i formació de la doctrina trinitària.

6. Anàlisi de les fonts (jueves, romanes i cristianes) sobre la vida de Jesús i el seu temps. La historicitat dels Evangelis. Jesucrist Déu i home vertader.

7. Jesucrist convoca i congrega la comunitat dels seus deixebles. L'Església, Misteri de comunió. L'Esperit Sant força i vida dels creients.

8. L'Església, Poble de Déu. La missió de l'Església: catolicitat i caràcter missioner. Els sacraments de la Confirmació i l'Ordre sacerdotal.

9. La fe, resposta dels cristians a la persona de Jesucrist. Raons per creure i actituds dels creients. Les benaurances.

10. Fonaments de la dimensió moral de la persona. La consciència moral. La relació amb Déu i amb els germans. Llibertat i recerca voluntària del bé.

11. Moral de la vida humana i problemàtica actual: manipulació genètica, avortament, eutanàsia, legítima defensa, pena de mort, drogues i alcoholisme.

12. L'Església primitiva en els Fets dels Apòstols. La seva implantació en els segles II i III.

L'Església domèstica. Primeres persecucions. Ministeris en les primeres comunitats.

13. Primer art cristià: el Bon Pastor, les catacumbes, símbols cristians de les comunitats apostòliques.

14. La influència de les religions monoteistes en la configuració de la història i cultura espanyola. Presència d'alguns elements artístics.

15. Maria, realització de l'esperança.

16. La vinguda del Senyor, el judici i la vida eterna.

Quart curs

Continguts

1. El misteri de l'Església. Realitat visible i espiritual. Misteri de la unió dels homes i les dones amb Déu.

2. La presència i realització de les notes de l'Església al llarg de la història.

3. L'Església, unitat dels cristians en un sol Cos, la vida del qual és Crist.

4. Final de la vigència del paganisme i extensió del cristianisme en l'Imperi Romà.

Constantí i l'Edicte de Milà. Sant Jeroni i Sant Agustí. Concilis d'Efes i Calcedònia.

Algunes

desviacions doctrinals. Diàleg fe-cultura en els primers segles.

5. La cultura cristiana antiga. La basílica paleocristiana. «Les Confessions» de sant Agustí.

6. L'evangelització d'Europa. El monacat: la regla benedictina. Mahoma: el messianisme islàmic i la disputa iconoclasta. III Concili de Toledo. Sant Isidor. Carlemany i l'Europa cristiana.

Fundació dels Estats Pontificis. La religió cristiana a l'Al-Andalus. El ritu mossàrab.

7. Les basíliques visigòtiques i romàniques: arquitectura, escultura i pintura.

8. El primer canvi de mil·lenni. Cisma d'Orient. Les peregrinacions: el camí de Santiago,

vertebrador d'Europa. Preservació dels Llocs Sants: les Croades. Els ordes militars. La reforma

del monacat: Cluny i sant Bernat. El moviment a favor de la pobresa i els ordes mendicants: Sant Francesc d'Assís i Sant Domènec de Guzmán. Avinyó i el Cisma d'Occident.

9. La catedral gòtica: arquitectura, escultura i vitralls. El cant gregorià.

10. El Cristianisme durant el Renaixement i el Barroc. La importància de la Universitat: Duns Scoto, sant Anselm, sant Tomás. La reforma protestant. Trento i la reforma catòlica. Nous ordes religiosos. Grans sants i místics espanyols: santa Teresa de Jesús, sant Joan de la Creu i sant Ignasi de Loiola. La Inquisició. L'evangelització del Nou Món: la defensa dels indis i les reduccions del Paraguai.

11. L'art cristià en el Renaixement i el Barroc. La literatura mística. La música com a expressió de l'experiència religiosa.

12. L'Església en el món contemporani. El conflicte fe-raó. La preocupació per la qüestió social. Els nous ordes religiosos, pioners en l'educació, la sanitat i l'assistència. Grans educadors cristians. L'expansió missionera i la presència de l'Església al "quart món". Ciència i religió.

13. L'expressió contemporània de l'art cristià. El ressorgiment de la pintura mística i ecumènica. La concepció religiosa moderna en arquitectura. La música religiosa actual. La poesia mística avui.

14. L'encontre amb la modernitat i la renovació interior de l'Església contemporània: el Concili Vaticà II. Línies mestres de les Constitucions. Totalitarismes d'Estat i el seu desastre moral. L'Holocaust. Judaisme i Islam contemporanis: tradició i modernitat.

15. El segon canvi de mil·lenni. La presència del fet religiós en els mitjans de comunicació i la creació virtual d'opinió.

BATXILLERAT

Objectius

L'aprenentatge d'aquesta matèria ha de contribuir a què els/les alumnes desenvolupin les capacitats següents:

1. Reconèixer la importància i universalitat del fenomen religiós en les diferents cultures, en particular del cristianisme.
2. Sintetitzar els continguts fonamentals del missatge cristià des de les fonts bíbliques i doctrinals de l'Església.
3. Descobrir el sentit de la dignitat del ser humà, partint de la seva creació, el valor de la seva vida i la seva transcendència.
4. Analitzar la relació de la fe amb la cultura actual, valorant la seva aportació mútua.
5. Conèixer els elements bàsics de la Doctrina Social de l'Església catòlica, a fi d'interpretar a la seva llum la realitat socio-econòmica del món.
6. Reconèixer els continguts ètics del missatge cristià i saber-los aplicar en la construcció de la societat.
7. Analitzar els valors del cristianisme, contrastant-los amb els valors dels humanismes del nostre temps.
8. Adquirir una actitud de respecte i valoració envers les persones de diferent cultura i ideologia, a fi de construir mitjançant el diàleg una convivència en pau i concòrdia.
9. Identificar com la fe es manifesta en l'art religiós del nostre temps.
10. Descobrir el significat profund de l'activitat humana, com a manifestació de la pròpia dignitat, aplicant els criteris cristians a l'activitat laboral.

Continguts

1. Dimensió religiosa del ser humà i les seves distintes expressions. Les religions en la Constitució espanyola.

2. L'expressió de l'experiència de Déu en els diversos llenguatges d'avui. Sentit de la transcendència.
3. Les grans religions monoteistes i el cristianisme en l'actualitat.
4. Humanismes actuals d'inspiració no cristiana. Laïcisme i "religió civil". Noves formes de religiositat avui.
5. Estudi comparat de les diverses actituds davant Déu. La descreença i les seves formes. La fe enfront l'ateisme, l'agnosticisme i la indiferència.
6. L'humanisme cristià com a resposta al sentit de la vida: grans pensadors cristians.
7. L'aportació de la fe als plantejaments que, en el món actual, fan la ciència i la tècnica sobre la persona humana. La llibertat i la responsabilitat.
8. El sentit transcendent i el sentit cristià en les arts plàstiques. L'art com a pedagogia de la fe.
9. El fenomen religiós i la seva presència en els mitjans de comunicació social. La tolerància, la llibertat i la pluralitat religiosa.

CRITERIS D'AVALUACIÓ DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA

- No es farà una prova d'avaluació inicial.
- Per poder superar el curs positivament, es farà la nota mitjana de les tres avaluacions.
- Es realitzaran treballs cada trimestre. La no presentació dels treballs, suposa suspendre l'assignatura.
- Si la nota de final de curs és inferior a l'aprovat, l'alumne haurà de presentar al setembre, el treball pertinent.

Els percentatges són els següents:

Procediments-----	Conceptes-----	Actitud
40%	20%	40%
Exercicis i treballs	Proves escrites	Puntualitat Material Treball dins l'aula

Al avaluar els treballs individuals o grupals, es farà d'acord amb les possibilitats individuals dels alumnes. I, per avaluar els conceptes es valoraran els mínims de cada tema.

COMPOSICIÓ I ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT

El departament de Religió està format per dues professores, Maria Montserrat Carrió Ribot i Esperança Caballero Cañellas, totes dues a mitja jornada.
 Les sessions setmanals dins l'Eso són d'una hora setmanal i a Batxiller tres hores setmanals.
 Les reunions de departament es realitzen conjuntament amb el departament de filosofia els dimecres a 6º hora.